

Värdiga vinnare efter långsiktigt arbete

Strängbetong i Kungsör bygger för framtiden med en långsiktig satsning på industriellt byggande. Fabrikschefen Marie Nordqvist och hennes medarbetare har lyckats föra in sitt nytänkande i den traditionella byggbranschen – den 31 mars tilldelades de Lean Forum Byggs pris Årets Lean-byggare för sin insats.

I serien av reflektionsartiklar med tidigare Produktionslyftsföretag landar vi denna gång i västmanländska Kungsör och AB Strängbetongs fabrik. De levererar industriellt tillverkade byggnadssystem, med betong som bas, från idé till slutmontage. Kungsörfabriken avslutade sitt engagemang i Produktionslyftet 2012 och har fortsatt att driva sitt arbete för industriellt byggande.

I mars fick vi tillfälle att prata med Marie Nordqvist (fabrikschef), Kalle Sigg (avdelningschef och tidigare representant IF Metall), Per Forsberg (produktionschef), Thomas Wretling (representant IF Metall), Robert Brunberg (hallchef), Anna Karlsson (kvalitetssamordnare) och Per Eriksson (produktionstekniker, Lean-koordinator) kring effekterna av deras satsning med avseende på Kunderna, Medarbetarna, Samhället och Ägarna.

Marie Nordqvist, fabrikschef, tillsammans med produktionschef Per Forsberg framför AB Strängbetongs Kungsörfabrik.

Kunder

I fabriken tillverkas pelare, balkar, bjälklag, balkonger etcetera till alla typer av byggnader, bland annat har de levererat en stor del till Friends-arenan via kunden Peab. De levererar också till det stora byggprojektet Mall of Scandinavia i Solna.

En tydlig skillnad som gruppen berättar om kanske kan låta självklar, men representerar faktiskt en kulturförändring: De har börjat fråga vad kunderna tycker.

– Tidigare var det mer så att vi inväntade eventuella reklamationer innan vi kontaktade kunden, säger Per Forsberg med ett leende. Idag är vi proaktiva med enkäter kring olika produkter, vi har en helt annan kommunikation.

Kunderna har dessutom blivit fler. Numera inkluderar de mottagarna av interna leveranser som kunder, något de inte ens pratat om tidigare. En effekt av detta är en minskning av externa reklamationer – dessutom är minskningen drastisk. Från tidigare runt 3-4 procent har de nu sjunkit till 0,35 procent. Som Marie konstaterar: Felen stannar här!

– Vi talar mer och mer om interna fel och diskuterar allt som kommer upp vid våra möten runt Daglig Styrning, berättar Per Eriksson. Det blir som en aha-upplevelse gång på gång, nätet blir alltmer finmaskigt.

Deras främsta kund är deras eget montage och det är många från andra delar av koncernen som varit på besök – med många positiva reaktioner som följd. Kungsörfabriken har gått från "sämst" till "bäst" vad gäller ordning och reda och Lean, vilket naturligtvis inspirerat deras kollegor. Marie och hennes medarbetare är dock lite oroliga över att övriga fabriker inte har samma tid och stöd till förfogande ...

– Utan det metodiska upplägget och arbetet med Produktionslyftet hade vi aldrig kommit dit vi är idag, säger Marie.

”Det är en helt annan säkerhet idag med större kontroll på allt vi använder ...”

Medarbetare

De har också börjat arbeta en del med jobbrotation, vilket är uppskattat. De har bland annat haft medarbetare från en annan fabrik som nästan chockats över hur alla hjälps åt och att alla gjorde flera olika saker.

– Visst skulle vi kunna rotera mycket mer, men vi är på rätt väg, säger Robert. Det är en stor skillnad men det är jättemycket kvar. Det är samma tendens som att fabriken ser snygg ut; själva har vi nästan glömt bort hur det såg ut, vi ser istället alla detaljer som kan förbättras!

Kunskapen om – och viljan att arbeta enligt – företagets produktionssystem sprider sig över företaget. Även om alla inte är helt ombord än så känner alla till det.

– Det märks även på stämningen, menar Thomas. Det är rent och fräscht, det är lättare att jobba, vi visar en ökad förståelse.

De berättar målande om den skillnad i inställning som Lean-arbetet inneburit. Säkerheten är exempelvis idag uttalat prioriterad. De jobbar mer förebyggande, genomför skyddsronder varje vecka. Ingen chansar.

– Det är en helt annan säkerhet idag med större kontroll på allt vi använder när vi till exempel lyfter, säger Robert. Vi har bättre rutiner och rapporterar allt i förebyggande syfte.

Samma sak gäller arbetsmiljön. Tidigare var det som det var, det skulle vara skitigt. Den som gjorde sig illa betraktades närmast som klumpig ...

– Vi snubblade runt bland bråten och accepterade att det var så det såg ut, säger Kalle. Idag klagar vi till och med om det är för ostädat.

Marie berättar att de tittat tillbaka på incidenter och fabriken så kallade FR-tal (Frequency Rate) under 2012 och 2013. Första året, 2012, var talet 52 och ifjol var det 36. I år har de en målsättning på 16; fram till vårt besök i mars låg det på noll (och det gjorde det även i mitten av april).

– Faktum är att vi inte har haft någon incident sedan november 2013, berättar Marie. ”Rädda om varandra” är också vår viktigaste princip.

Samhälle

Miljöhänsyn ingår i Strängbetongs övergripande satsning. Redan i produktionssättet – tillverkning i fabrik i stället för ute på byggarbetsplatser – finns ett antal tydliga miljöfördelar. Vid prefabricering av betongelement i fabrik går det åt mindre stål och betong än vid gjutning på plats. Det ger ekonomiska fördelar men kräver dessutom färre transporter än om allt skulle fraktas ut till bygget. Hos Strängbetong följer de också upp alla kassationer, stoppar produktionen när de misstänker att något inte stämmer och gjuter först när de är helt säkra.

– Vi ser tydligt att spillet har minskat, konstaterar Anna. Antalet kasserade element har gått ner, vilket även gäller deponin.

Produktionstekniker och Lean-kordinator Per Eriksson tillsammans med Produktionslyftets Hans Reich.

Fabriken i Kungsör är också fadder för en klass via Trampolinen, Handelskammarens koncept där företag ”adopterar” en högstadielklass och följer den från årskurs sju till årskurs nio. De är även med i Industriföreningen Västra Mälardalen och stöttar Teknikcollege med examensarbeten och sommarjobb.

– Vi har hållit föredrag i skolan och eleverna har fått komma hit och gjuta, vilket det för övrigt är dags för snart igen, berättar Marie. Vi strävar efter att vara goda ambassadörer för regionen och exempelvis deltar vi i olika workshopar kring attityder och värderingar via nätverket ViS (Västra Mälardalen i Samverkan). Det vi

"Det här innebär en sådan inspiration för alla i Kungsör att jobba vidare, det ger ny energi!"

satsar är vår tid och vårt engagemang, men vi får så mycket tillbaka via de nätverk vi ingår i!

Kalle menar att det är en långsiktig investering för dem att engagera sig, att lyfta fram vad som är viktigt i förlängningen. Genom att få verksamheten att fungera optimalt på den egna avdelningen skapar de i ett nästa steg nya jobb på orten – och kan förhoppningsvis säkra återväxten till det egna företaget. Det gäller att bygga upp ett anseende.

– Förr stod det oftast om Strängbetong i tidningen vid någon arbetsplatsolycka, säger Marie. Nu är det mycket mer positivt, de skriver när vi fått stora projekt som exempelvis Mall of Scandinavia eller när vi slagit produktionsrekord. Det är roligare läsning.

Ägare

Tillsammans konstaterar de att det finns minns massor kvar att göra, men å andra sidan var planen aldrig att de skulle bli färdiga. Bara bättre – och bättre ... Vilket ägarna uppskattar.

– I Nykvarn stänger vi en gammal fabrik som egentligen bara var en tillfällig lösning, även om den varit igång i sju år, berättar Robert. Den produktionen ska vi försöka få in i samma lokaler här istället för att bygga en ny hall. Det hade inte kommit på tal utan vårt Lean-arbete.

Det innebär 30 procent mer produktion med endast en liten utbyggnad, men med samma formyta. De måste använda formarna mer, vilket innebär en ny metodik. Det gäller att hela tiden våga tänka nytt. Tidigare använde de exempelvis ett avvikelsesystem som byggde på att hitta vem eller vilken avdelning som kunde ta kostnaden. Idag har de vänt på tankesättet och fokuserar på att se till att det inte händer igen istället.

– Lagret är dock på motsvarande nivå som tidigare eftersom de monterar snabbare än vi kan tillverka, säger Per Forsberg. Däremot är allt vi tillverkar redan sålt, så ska man vara petig är det inte vårt lager ...

Marie berättar att de som arbetar med Lean och säkerhet på ägarsidan stödjer deras arbete helhjärtat. De är något av en mönsterfabrik som gärna visas upp och

Strängbetongs vd Charlotte Bergman rekommenderar andra delar av koncernen att gå med i Produktionslyftet med Kungsörfabriken som exempel.

Samtidigt avslöjar Marie och hennes kollegor att de inte hade det lätt inledningsvis. Idag ser de en förändring och respekt för sitt arbete. Med den ständiga utveckling som de ser framför sig, hur ser det ut i fabriken om fem år?

– Då är det en industri, vi har gått från byggplats till effektiv produktion, säger Kalle.

– Det är betydligt snabbare flöden, säger Marie.

– Vi tillverkar mer men arbetar mindre med mer tid att tänka, säger Robert.

– Kortare ledtider hela vägen, från att vi får den första informationen till färdig produkt, säger Per Eriksson.

Idag är det nog ingen som vågar säga emot dem. Som grädde på moset utsågs Strängbetongs Kungsörfabrik den 31 mars till Årets Lean-byggare av Lean Forum Bygg med följande motivering:

"Genom konsekvent ledarskap byggd på gemensamma värderingar har vinnaren inte enbart förbättrat sina resultat utan även blivit ett föredöme långt utanför byggsektorn."

– Det är fantastisk roligt för alla som varit delaktiga, vilket otrolig uppmärksamhet vi fått, avslutar Marie Nordqvist. Det här innebär en sådan inspiration för alla i Kungsör att jobba vidare, det ger ny energi!

Läs fler artiklar på www.produktionslyftet.se.

Vinnare av Lean Forum Byggs pris Årets Lean-byggare; Strängbetongs vd Charlotte Bergman står till vänster om Marie Nordqvist. (Foto: Johanna Åfreds/Byggindustrin)